

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hárhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 22 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 22.

2% városi adóemelés.

— Az 1905. évi költségelőirányzat. —

Már régen rebesgetik, hogy Nagyvárad város jövő évi költségvetése újabb adóemelést hoz a város polgáira.

A hír igaznak bizonyult. *Ragány* János városi főszámvevő most hozta nyilvánosságra az 1905. évre összeállított költségvetést s ebben 2% közköltőemelést állít be az egyenleg. kihozására.

A tervezett adóemelés így magában veve nem tekinthető rendkívülinek, mert csupán arról van szó, hogy mintegy 14.000 korona újabb megterhelést vegyen a polgárság a nyakába. Más kérdés azonban, hogy éppen ezen csekélynek tetsző összeget nem lehet-e észszerű és helyénvaló redukálásával a kiadásoknak, elenyészeltetni.

A különböző retortákon valószínűleg találnak módot rá, hogy a közköltő emelést elkerüljük.

A költségvetésből, eltekintve a tervezett adóemelésről, a város pénzügyeinek öröndetes fejlődését látjuk, az eddigiekhez képest.

A törvény értelmében ugyanis a bevételeknél kezdő maradványul a költségvetés összeállítását megelőző esztendő zárszámadási pénztári maradványát kell venni, ami pedig 18006 koronával kevesebb, mint az előző évben.

A másik tekintélyes összeg pedig a vasúti kövezetvámbevétel fele, 30,000

korona, amely eddig a városi pénztárbevétele volt, de most ettől a város közpénztára esik, mert a Fő-utca csatornázására és rendezésére szolgáló kölcsön törlesztésére fordítják.

Ez a két tétel 48 ezer korona kevesebb bevételt jelent a költségvetés szerint a házi pénztárra s mégis ezzel szemben csak 14.000 korona kevesebb bevételt s ennek fedezésére 2% közköltő emelést állított be a költségvetésbe a főszámvevő.

A részletes adatok még nem állanak rendelkezésünkre, de a főszámvevő exposéjából azt is látjuk, hogy a város javadalmi helyesebben kezeltetnek, mint a múltban.

A várnoknál, vásártereknél és helypénzeknél öröndetes a bevételek emelkedése, amit ugyan a főszámvevő a fokozatos fejlődés természetes következményének tud be, de mi inkább az újrendszernek, szigorubb ellenőrzésnek tulajdonítunk.

Teljesen bevált a szikvizadó házi kezelése, mert nem a hangoztatott 1—2 ezer korona a kedvezőbb eredmény, hanem az azelőtt fizetett bérösszeg megkét-szereződött.

A költségvetés reálításában nem kételkedünk, de azt látjuk belőle, hogy a jövő év pénztári mérlege nem lesz annak idején kedvezőtlen, sőt még a 2%-os közköltő emelés is felesleges, mert a folyó évi pénztár maradvány kedvezőbb lesz, mint a felvett 9800 korona, mivel a pénztári visszaélések kipattanása után befizetett 124,000 korona összeg is a folyó év

javára irandó, mivel az a folyó évi költségvetés összeállításánál nem jöhetett számításba, mert a főszámvevőség könyveiben nem szerepelt mint benn levő összeg.

A közköltő emelés, ha még oly csekély is, mindig rossz vért szül s ezért óhajtható, hogy attól megmentsük a polgárságot.

A költségvetési előirányzat végeredményét a következőkben állítja össze a főszámvevő:

A) A szükségletek:

a) rendes kiadások . . . 1059428 K 37 f.
 b) rendkívüli kiadások . . . 19217 » 87 »
 c) beruházási kiadások . . . 13300 » — »
 d) átmeneti kiadások . . . 669083 » 89 »

A szükségletek főösszege: 1761030 K 13 f.

B) A fedezet:

a) rendes bevételek . . . 940053 K 45 f.
 b) átmeneti bevételek . . . 516823 » 48 »

A fedezet főösszege: 1456876 K 93 f.

A szükségletek főösszege: 1761030 » 13 »

Mutatkozik fedezeti hiány: 304153 K 20 f. mire nézve tisztelettel indítványozom, hogy ennek fedezése végett, a 779880 koronában kimutatott állami egyenes adó arányában a költségvetés fedezeti részében már beiktatott 5% községi iskolai, 2% ipariskolai és 3% kisdóvodai pótdadón felül további 39%, mindössze tehát *negyvenkilencz (49%)* községi pótdadónak megszavazását, vagyis a jelen évre érvényes közköltőnek két (2) %-tólival történendő felemelését illetékes helyen kieszközölni méltóztatassék.

Tisztelettel teilemlitem e helyütt, hogy azon jelentékenyebb beruházást igénylő intézkedések körül, melyekre a közelebbi költségvetések előterjesztése alkalmából reá mutattam:

1. Az olasz elemi leányiskolának a volt

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Hajnalkor.

Irtta: Molnár Károly.

A csillagok fénye halványul, alig hogy csak látszanak. Lány szellő kél most túl a hegyek felől, vagy tán az előttem levő folyó csobogó habjából; olyan lágy, olyan sima és mégis olyan kísérteties; mintha lélekbe-fájó sóhajok hatolnának fel belőle hozzám. Amint összeütözközik a két hullám, olyannak tűnik fel, mintha két szenvedély mérközése lenne: felülkerekedik az egyik, legyűri a másikat s végre mindakettő eltűnik. Mintha sikoly szállna fel ekkor a folyó rejtelmes mélyéből, mintha a tánczó habok véres habokká változnának. A közeli erdő fáinak levelei rezegnek, zizegnek, mintha eihalt lelkek szellemei ködbe burkolva susognának közöttük. Mind... mind egy-egy rejtély! Rejtelmes itt minden, e bágyadt, halványuló csillagos éjszaka maga egy rejtély telve titokzatlansággal, a folyó mélye csupa rejtély, a su-

sogó erdő mennyi titkot beszélhetne csak arról, hogy mi van azután, ha őszkor meghal és milyen tavaszkor a felébredés? Az élet pedig maga a megfejthetetlen rejtély!

Már keleten pirkad, az utolsó csillag is eltűnt. A csalogány bus dalba kezd, mintha az éjszaka fájdalmát zengené, mintha az éjszaka sírna, hogy nappalra kell változnia. A bokor alján sir, zokog a csalogány s tán három éve is ily busan szólt a hegedű négy hurján: Őszi rózsá... fehér őszi rózsá...

Bus régi történet ez is, a folyóról meg a hajnalról jut eszembe. Ugy érzem, mintha ez a folyó rejtette el azt, a kit hiába keresnek és ez a hajnal, egy ilyen hajnal látta utóljára őt. E történetben is a nappal után hosszú éjszaka következett és ebben is ép most, három év után, van a hajnal...

Rég szerették egymást, hosszú ideig aludtak s álmodták meg jövőjüket és ez a jövő boldognak látszott. A férfi magas szőke szép fiú, Gusztinak hívták, a nő karsu fekete hajú lány, Margit a neve. Guszti szeme fekete, Mar-

gité kék s mintha a kék szín meg-megtörne, hasonlított ama derült kék égbolthoz, melyen foszladozó fehér felhők usznak. Mikor ők egymás szemébe néztek olyannak tűnt fel; mint mikor a sötét tengerbe a felhőszórt kék égbolt belemosolyog. És mégsem lettek egymásé. Mikor Margit menyegzője volt... oh akkor, akkor kezdődött az éjszaka. Akkor holdfényes éjszaka volt, a hó nagy pelyhekben szálíngózott alá. Bent a teremben szólt a zene, vigadott, mulatott mindenki, csak Margit, a menyasszony volt szomorú. S hajnalkor, mikor szünet állott be a zenében, tánczban; kint az ablak előtt megszólalt a hegedű sirva, bugva, mintha egy életet temetne: Őszi rózsá, fehér őszi rózsá... Egyedül szólt, egy ember huzta, de olyan érzéssel, olyan igazán szólt az, hogy mélységével megkapta mindenki szívét. Senki se tudta ki huzza, csak Margit, ő tudta: Guszti volt. Elhallott egyszer, el kétszer: Őszi rózsá, fehér őszi rózsá... és aztán csend lett ismét; mindenki várta, hogy újra kezdődjék, de nem hallatszott többé, elmúlt minden örökre. Mar-

Fábry Testvérek

ÁRUHÁZA, Fő-utca

Ajánlja az őszi és téli idényre érkezett újdonságait **FELTŰNŐ OLCSÓ ÁRAK** mellett.

Női férfi és gyermek cipők, férfi, halina és fiú eszímák, galoecnik óriás választékban, Tri és fiú nyulször, lóden és Plüsch kalapok, és sapkák. Bőr, bélelt és kötött kesztyűk, fehér és színes uri ingek, plüsch és flanel takarók, jäger és marinó alsó ingek, nadrágok, harisnyák, gamáslik, lábszárvédők, s még számtalan czikkék Óriási választékban, mélyen leszállított árak mellett.

Széchenyi-téri városház épületébe való behelyezése már az idén foganatosított;

2. Általános csatornázás;

3. A város utcáinak rendezése és burkolása már az idén jelentékeny lépéssel vitetik előre amennyiben a Fő-utca, Szent-János és Fűzes-utczákon a csatornák lefektetése még az idén befejezhető, az előbbi két utcának burkolatokkal és járdákkal való ellátása az 1905. év első felében szintén be lesz fejezve.

4. A »Szervezeti szabályrendelet« módosítása tudvalevőleg befejezéshez közeledik.

5. Némely ingatlanok eladás útján való értékesítése szerint foganatosított, részint folyamatban van.

6. Az »Iskolák tovább fejlesztése« ügyében is jelentős intézkedések történtek, amennyiben a széles-utcai elemi iskolai épület kibővítése a V-Velence város részben 4 fiú és 4 leány elemi iskolai osztály elhelyezésére alkalmas épület emelése a 115—4314—904. kgy. sz. alatt elhatározott.

7. A »Fekete Sas szálloda« átalakításának (esetleg újból való felépítésének).

8. A »Városliget rendezésnek« ügyében:

9. A »Vágóhid átalakításának és kibővítésének« kérdései előkészítés alatt állanak.

Tisztelettel megemlítem végül, hogy a mennyiben a szabályrendelet módosítása kapcsán, a tiszt-, kezelő-, segéd- és szolgálományoztatás javadalmazásának ügye, oly alakban szabályoztatnák, hogy abból folyólag még az 1905. év folyamán érvényesítendő újabb kiadások merülnek fel, ezen kiadások fedezéséről az 1905. évre esetleg csupán pótköltségvetés útján lehet gondoskodni.

A költségvetés:

A kezdő maradvány 203000 K. — fill.

Folyó bevétel 2000 K. — fill.

1905. végén a maradvány 205000 K. — fill.

A következők alap költségvetésére nézve.

»Vámbódéka« a 2. tétel alatt a 05—5921—903. sz. közgyűlési határozat és illetve a tek. tanács 7027—904. sz. felhívásához képest 3000 korona kiadást iktattam be.

A 18. tétel alatt a tek. tanács 10206—903. sz. határozata értelmében, a Körös partfalnak a városháza melletti szakaszán eszékölendő felépítésére szükséges 80,000 kor kiadás amor-

tizációjára szolgáló 4000 koronát iktattam be. Végül

A 20. tétel alatt a pénzügyi szakbizottság ide vonatkozó javaslata értelmében, a város forgalmasabb pontjain egyelőre felállítandó három illemhely létesítése által igényelt 2980 koronányi kiadást illesztettem be.

Az ilyképpen összeállított költségvetésnek, ugy bevételi mint kiadási fejezetei egyformán 142,500 korona fő összegekkel záródnak; tehát ezen költségvetés eredményének a házi pénztár költségvetésébe való átvezetése a háztartás mérlegét nem érinti.

Nagyvárad, 1904. október 13.

Ragány János,
főszámvevő.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 22.

Elnök: Feilitzsch Artur báró.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter: két helyi érdekű vasút engedélyezésének megtörténtéről, illetve az építkezési munkálatokra vonatkozó jelentést terjeszt be.

Elnök: A jelentések kifognak nyomatni, szétosztatni és előzetes tárgyalás végett a közgazdasági, illetve a közlekedésügyi bizottsághoz utasítottak.

Bemutatja az állandó összeférhetetlenségi bizottságnak a jelentését, mely szerint Münich Aurél és Veszter Imre összeférhetlenségi ügye elő van készítve és így zsűri elé kerülhetnek.

Ámbar a házszabályok a jelentéstől számított 9-ik napot írják elő a zsűri megalakítására, minthogy azonban ezen határnapot, vagyis a hó 31-ikét megelőzőleg és követőleg is ünnep van, ennél fogva indítványozza, hogy az egyik zsűri november 3-án, a másik 4-én soroltassék ki. (Helyeslés.)

Eszterházy Kálmán gróf jegyző, jelenti, hogy az indítványkönyvben újabb bejegyzés nincs.

Nassi Pál: Hát az ülésnek a meghosszabbítása!

Elnök: Javasolja, hogy miután nemcsak a szerdáról elmaradt két interpelláció van az

intpellációk könyvben bejegyezve, de újabbban egy sürgős interpelláció is lett bejelentve, indítványozza, hogy az interpellációknak a meghallgatására félkettőkor térjen a Ház. (Helyeslés.)

Következik az

olasz provizórium

folytatolagos tárgyalása.

Udvardy Ferencz: Nem óhajt hosszasan beszélni, miután az ellenzéki szónokok a közjogi részét illetőleg már kimerítő bírálatot mondtak a törvényjavaslat felett.

Hogy törvénytelenység történt, az bebizonyult, de nem váratlan ez az esemény, mert mindenki tudhatta jól előre már, hogy Tisza István gróf a hatalom megtartása érdekében, még törvénytelenséget is el fog követni. Sajnos e feltevés valóban bizonyult. De Tisza nemcsak alkotmányban, de anyagi jólétben is megtámadta az országot. Az új szőlős gazdák érdekeit nemcsak nem sérti, hanem nagyon is ártott neki. A törvényjavaslatot nem fogadja el, hanem határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy a kormány készítsen kimutatást egyrészt a behozott olasz bor mennyiségéről, másrészt pedig azon olasz kereskedők neveiről, akik Magyarországra bort szállítanak. (Helyeslés a baloldalon.)

Daranyi Ferencz: Csudálja, hogy a magyar bortermelők örömmel fogadták az olasz szerződést, holott ebből semmi előny sem, hanem csak hátrány származik reájuk. Majd később fogják csak észre venni, hogy a magyar bor a külföldi piacra kizorult és akkor látják majd csak be, hogy az agrár kölcsönök segítségével regenerált szőlőterületek termése silány árban sem fog elkelní, mert az olasz bor egyrészt olcsósága, másrészt a piaci kelendősége miatt hirvevesebb lesz, mint a magyar. Nem lát a beözönlő bor kötelező megvizsgálásában semmiféle biztosítékot a minőségre nézve, mert nem magyar, hanem idegen vegyészek teljesítik azt. Foglalkozik Nagy Ferencz beszédének azon részével, amelyben azzal érvelt a szerződés elfogadása mellett, hogy Olaszországnak tartozunk ezzel Kossuth Lajosnak adott második otthonért.

Nem hiszi, hogy Olaszország aprópénzre óhajtaná váltani a hálát, de Kossuth nevét nem szabad ily szentségtelenül használni. Nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

git volt az első, aki az ablakon kinézett, senki sem látott, csak a fekete éjszakát hunyó csillagával, sötét reménytelenségével. A mint visszahúzta kezét az ablak párkányáról, egy levélke akadtt kezébe, tudta kitől eredt s gyorsan rejtette el a menyasszonyi ruha fodrai közé.

Másnap már asszony volt s este felé amint egyedül maradt, fölbontotta a levelet. Egy fénykép hullott ki belőle. Gusztó volt rajta, mint négyéves szőke gyermek. Biztosan azért adta e gyermekkorai fényképét, mert azt hitte, hogy tán más leli meg s nem akarta, hogy ráismerjenek. Tudta, hogy Margit úgy is ráismer. A fénykép alá e sorokat írta:

— Majd mikor lelkem vágya
Olyan sokat is várva
Lelkedet keresi!
Nem gyül majd könny szemedbe,
Árnyam nem hoz kísértetbe,
Rólám hogyha szólnak?

Ennyi volt rajta csak, egy sor se több. Margit amint elolvasta s ránézett a fényképre, melyről egy boldog szőke firtú baba mosolygott rá; szemehéja lecsukódott, két könny csepp folyt végig arczán s egy sóhaj szakadt fel kebléből:

— Még most is szeretem — mondta —

még most is! Pedig már nem szabad és én azért is fogom szeretni. Nem kell semmi... senki csak ő! Elhallgatott, ajkait, melyek idegesen rángatództak, fogai véresre harapták, szemei lecsukódtak... éjszaka lett. Hosszu rejtelmes éjszaka. Gusztó eltűnt, ama hajnal óta hirt sem lehetett hallani róla. Margit pedig mint élő halott, mint szivnélküli lény járt-kelt, mintha semmiről se lenne tudomása, mintha őt semmi se érdekelné. Rejtély volt Gusztó eltűnése, Margit megváltozása, rejtélyes volt most minden, ép mint az éjszaka. Margitnak csak az okozott boldogságot, ha Gusztó gyermekkorai fényképét nézhette, csak ez az egy látszott őt érdekélni; úgy elnézte, úgy belemélyedt lelkével, mintha megígérte volna e kép. Lassankint át ment lelkébe a kép, bárhova nézett, mindig egy mosolygó szőkefirtú babát látott.

Lassankint elfeledkezett Gusztóról, lassankint kihűlt szerelme s csak a mosolygó szőke gyermeket szerette már. Így tartott ez két évig, álmában és ébren mindig azt a szőke gyermeket látta és a harmadik évben, mikor a kis Dorika megszületett, már meg is foghatta, kebléhez is szoríthatta, meg is esőkolhatta azt a mosolygó szőkefirtú gyermeket.

A kis Dorika haja is szőke firtókba omlott piczi vállára, vonásai is ugyanazok voltak

csak a szeme volt annyjáié, csak az volt felhőkék. Mikor mosolygott, azt lehetett hinni, hogy Margit a fényképbe a sok nézés közben életet lehelt. A megszólalásig a fénykép mása volt, anyja a fényképet csodálta meg. Három éven keresztül addig nézte a szőkefirtú gyermek fényképét, míg meg nem szerette s míg a kis Dórikában meg nem csodálta.

Margit e hasenlőségért imádta gyermekét; gyermekében — mely úgy hasonlított a híres festők angyalfejéhez — tovább szerethette kedvesét. Gusztóról pedig semmi hír, megholtának tekintette mindenki. Margit kedélye visszatért, derült lassan, de biztosan, elmósódtak lassan eloszlottak a rejtelmek, világosodik... hajnal van.

Ez a történet jut eszembe, hogy itt állok a zugó folyó partján Gusztó emléke tünőfénye árnya tán csak engem kísért már. Háttha ez a folyó nyelte el — gondolom — háttha ez a játszó hab az ő ajkán előtörő véres habból származott! Fázni kezdtem, mintha az ő leheltete volna...

A nap mind feljebb és feljebb jön, lassankint minden aranyszínűben játszik, harmat esőlg a fű szálakon. Reggel van!

Róth M. utóda

A téli évadra érkezett angol ujdonságait

Egyedüli raktár

Fownes féle Valódi amerikai
angol kesztyűkben cipőkben

uri ingek mérték szerint

angol vadász mellény és bőrkabát
különlegességek.

Eötvös Károly beszéde.

Eötvös Károly: Kedvetlenül szánta rá magát a folszólásra, de kénytelen beszélni, mert ezt a rendkívül tiszta kérdést bizonyos homályba akarják burkolni. A miniszterelnök a minap arról beszélt egy lakomán, hogy mit ér a törvény, ha jogainkat a társadalom ereje nem bírja érvényesíteni. Igaza van a miniszterelnöknek, mit ér a törvény, ha a kormány és a többség lábál taposhatja. Meg van róla győződve, hogy a kormány nem azért kötötte az alap egyezményt, hogy az olasz bor behozatalát biztosíthassa. Valami más célja volt a kormánynak, de erről később kíván nyilatkozni, előbb polemizál a kormánypárt szónokaival, elsősorban pedig Hieronymi miniszterrel. A miniszter azt mondta, hogy gazdasági károktól akarta megmenteni az országot. Szeretné tudni, hogy micsoda befolyása van egy miniszternek külügyi vonatkozású dolgokban? Semmi befolyása sincs. A magyar miniszter csak jegyzőkönyvvezető. (Derűtség.) Azt az alternatívát állította fel a kormány, hogy mi következzék, ha a törvény betűjéhez ragaszkodik, vagy nem ragaszkodik. Az kérdezi, merülhet-e fel egyáltalában kérdés az iránt, hogy ragaszkodjunk-e a törvényhez. Hazafiás, becsületes kormánynak lehetetlen ilyen tételt felállítani.

Nagyobb szédeltést és nyegleséget nem ismer, mint Tisza állítását, hogy ne sértsük meg a törvényt. Mint a miniszterelnök tette, oly dogmája kijelentést soha sem hallott, hogy oly intézkedést tegyenek, mely beleütközik a törvénybe.

Csupán azért, mert én vagyok a veres Pista. (Derűtség.)

Ily kijelentés nem csak henevezés, hanem lenézése a parlamentnek. A miniszterelnök a múltkor azt mondta, hogy a fiatalság frivol (bedér), felületes nevelésben részesült. Mit szólnak ezek Nagy Ferencz és Ballagi Géza tanár urak? Hisz az ők kezeik közül került ki ez az ifjúság!

Mikor 540 métermázsas olasz bor jöhet az országba, mert szerinte oly szent az a 450.000 mm. bor, hogy amellet mellékes minden alkotmányos kötelesség. Hogy törvénytelenéssel állunk szemben, kimutatták már az ellenzéken, különösen Polónyi Géza. (Derűtség jobbról.)

A kormány is komolyan beismeri a törvénytelenéset.

Nekünk hazafiás, kötelességünk míg élünk, nem engedni meg a törvénytisértést. Beszélnek itt obstrukcióról, mikor egy törvénytisértés földéretéséről van szó. (Derűtség jobbról.)

Olay Lajos: Majd lesz obstrukció a reviziónál.

Eötvös Károly: A miniszterelnök ámitja a közönséget és félrevezeti azért, hogy előkészítse a revizióra. De majd mi is ott leszünk. Hallott itt paktumról is, amit e nem ismer kormány és ellenzék között. Az önálló vámtérlet egy papiros biztosíték, a mit Tisza az összbíródalom érdekében szét akar tépni.

Miután határozott törvénytisértés van, nem fogadják el a javaslatot.

A miniszter válasza.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter: Ugy látja, a ház véleménye a javaslat körül kialakult. Egyik rész jónak látja a szerződést, — a másik törvénytisértést lát benne. Polemizál Eötvössel. Nem 450.000 mm. bor végett kötötték meg a szerződést, ez jelentéktelen dolog, hanem az ipar és a kereskedelemnek, mely fejlődésben van, stabilizálása, megvédése végett. Ezt nem volt szabad feláldozni az által, hogy megszakadjon az összeköttetés. (Élénk helyeslés jobbról.)

Biztosítja Eötvöst, hogy ő épenséggel nem

irnoka a külügyminiszternek. Eötvös papirosalkotmánynak, akra-bakrának nevezi az egész 1899. XXX. t.-cikket, de mikor e törvény megsértéséről van szó, akkor a kormányt az egész alkotmány lerombolásával vádolja. Válaszol azután Günthernek a «kézjegy» iránt tett kérdésére. Mit Eötvös is olyan csodálatosnak tart, az abból áll, hogy mikor a szakértők megállapodnak, akkor az még nem szerződés, csak a külügyminiszterek aláírásával válik szerződéssé. De hogy ez a tervezet képezi majd a hosszabb időre kötendő szerződés alapját, azt a szakreferensek parafé-vel biztosítják.

Kiáltások: Hát mi az?

Hieronymi Károly miniszter: Én már nem tudom jobban megmagyarázni. Azt mondják, ez semmi. Igen, semmi a rosszhiszemű emberek előtt, de a tisztességes emberek előtt megállapodás.

Várady Károly közbeszól valamit.

Hieronymi Károly miniszter: Gorombáskodni én is tudok, ha kell. (Zaj mindkét oldalon.) — Mikor a kormány átvette a vezetést, se vámszövetség, se vámtarifa, se semmi előintézkedés nem volt. Anarchikus állapotok voltak. S a helyzet még rosszabb lett volna, ha a kormány még szerződéseket sem csinált volna. Vádolja őt Eötvös azzal, hogy ő nem lelkesedik az önálló vámtérletért. Hisz ebből sohse csinált titkot, mert ő úgy van meggyőződve, hogy ez az ország érdekének árt! Ismét kéri a javaslat elfogadását. (Élénk jobbról.)

Szünet.

Szünet után *Eötvös Károly* személyes kérdésben szól.

Szűllő Géza a Mura kiömlése ügyében interpellál. Tallán miniszter megnyugtató választ adott, mert már intézkedett az ügyben.

Ülés vége 2 órakor.

A katolikus nagygyűlés.

— Harm. dik nap. —

Budapest, 1904. okt. 22.

Nem szünő érdeklődéssel folytatta az V. országos katolikus nagygyűlés munkálkodását. Délelőtt 11 órakor nyilvános ülés volt a Vigadóban. Előzőleg *Kohl* Medard dr. püspök a budavári plebánia-templomban szent misét mondott. A Vigadóban tartott ülésen a püspöki karból: *Csáky* Károly gróf váci, *Desszeffy* Sándor esanádi, *Bende* Imre nyitrai, *Szmracsá nyi* Pál nagyvárad, *Majláth* Gusztáv erdélyi, *Szabó* szamosújvári gör. kath. püspökök — továbbá *Fekér* Ipoly főpápa, *Vay* gróf apostoli prtonotarius, báró *Pongrácz* prépost, a világi előkelőségek közül herceg *Eszterházy* Miklós, gróf *Csekonics* Endre, gróf *Zichy* Nándor, gróf *Zichy* Aladár jelentek meg. Az elnöki asztalnál ezúttal gróf *Zichy* János elnök, *Boromisza* Tibor, lovag *Mattyasovszky* Lajos alelnökök és *Gyürky* Ödön titkár ültek.

A katolikus tanügy.

Az üdvözlő táviratok felolvasása után dr. *Dudek* János a nyitrai felsőbb leányiskola igazgatója mondott beszédet a katolikus tanügy állapotáról.

Két dolog kell a tanügy fejlesztéséhez: pénz és lelkesedés. Ha az iskola szeretete mozgatja az embereket, akkor ez előteremt az anyagiakat. Egyik tényező sem elégséges a másik nélkül. Ma már az állam és községek is állítanak iskolákat, mit akarunk te-

hát mi katolikusok a huszadik században külön iskolákkal? Mi *hitvallásos iskolákat akarunk*, még századok múlva is, mert meg vagyunk győződve róla, hogy csak ilyen hitvallásos iskolák biztosíthatják a jövő nemzedék boldogulását. Csak az ilyen iskolákban nevelt ifjabbok lehetnek jó hazafiak. Vallás-erköletesi alap nélkül edzett férfivá a gyermek sohasem fejlődhetik. Sokan azt mondják, hogy a közös iskola inkább megfelel az állam céljainak. Részletesen czáfolja ezt az állítást és arra a konklúzióra jut, hogy nekünk ma a vallásos iskolára többet kell áldoznunk, mint elődeinknek. Minden vajudik a közéletben, mindent megbontottak az újabb szellemi áramlatok. Látjuk a szívek végnélküli vergődését, az élvezetek hajhászását és a gyors meggazdagodás vágyát. Csak egy áll még szilárdan, mint százados tölgy az idők viharai közt: a mi katolikus Egyházunk, mely nem tévovázik hanem egész tisztán és világosan mondja meg: ez az élet célja. Nem más alapon, hanem ugyanezen áll a kath. iskola. Felőlel mindent a mi iskolánk, amit a haladó idő produkál, csak az alapját nem hagyja el. De miért hagyja el ezt az alapot s éppen ma? Ez a katolikus iskola adta nekünk a Zrinyieket, Pázmányt, Rákóczyt, Széchényi Istvánt, Deák Ferenczet. Mind katolikusok és jó hazafiak, gondolom, meglehetünk velök elégedve. Ha az a kath. iskola ma nem állana fen, újból föl kellene állítani. (Taps.) Midőn nincs elv, nincs meggyőződés, de hol is kapnók, mikor egyik tankönyv mást mond, mint a másik, de a hitvallásos iskola szükségességéről meggyőző az ellenséges álláspont is. Amely iskolában különböző vallású tanítók tanítanak, lehet tanítás, de nevelés nem. Baj, ha azok a tanítók vallásosak, még nagyobb baj, ha vallástalanok.

Meggyőző okkötéssel bizonyítja ezt a tételt és példákkal is illusztrálja, hogy a felekezetenélküli iskolát a vallások sérelmei nélkül állítani nem is lehet. Ember nem lehet vallás nélkül, még a szabad közművesnek is van valása. A polgárok érdekeit ismerő komoly kormánynak nem volna szabad gyöngítenie a hitvallásos iskolákat, hanem összes eszközeivel annak segítségére kellene sietnie. A hatalmas angol nemzet a kath. iskolákat az állam ingyen segíti. Nálunk pár rongyos forintért jogokat követel.

Az államhatalomnak felséges céljai vannak, de nem elégszik meg vele, még gyermekeket is akar nevelni? Pedig a társadalmi bomlást sem tudja megakadályozni. Rosszabb helyzetben vagyunk, mint a régi Róma népe, ahol a lovat tette meg konzulnak a gőgös hatalom. A kath. vallás soha sem vált az állam kárára. Mi soha sem árultuk el a hazát, soha sem bontottuk az egységet.

Ha ninesen kath. püspöki kar, mely karddal kezében ott vészelt el Sajónál, Mohácsnál, ma nem áll Magyarország. A jó lelkiismeretet ha elfelejtik a gyermekben fejleszteni, mi tartja fenn a haza, a család számára? A hallgatóság-hoz fordul ezután: törődjünk jobban iskoláinkkal, védjük jogainkat lelkesebben. Most folyik

U J ! **M e g n y i l t a** U J !
MAGYAR DIVATCSARNOK Szent-László-tér, (Kis-piacz)
 S a s k a p u m e l l e t t .

Kizárólag szép, divatos és jó minőségű árak. Az őszi idény különlegességei ruhaszövetekben, esztümekelmék, blouse- és ruhaszalmák, rászon-, chiffon-, damaszt-árak, ágygaratúrák, saját készítményű paplanok. Teljes menyasszonyi kelengyék.

Ar tekintetében kétséget nem szenved, hogy elősőbb mint bárhol

Szíves pártfogást kér tiszteltől.

MAGYAR DIVATCSARNOK.

javában az államosítás a népiskolák körül. Nagyon tapintatosan, hogy ne vegyük észre. De majd észreveszszük tiz év múlva. Mi Pató Pál módjára összedugot kézzel nézzük a foglalást. Nincsenek anyagi eszközeink! — mondják. A patvarban is, hogy ne volna! Csak akarni kell. De ne csak felfelé tekintgessünk minduntalan. Tegyük a magunk erejéből, fillért fillérhez téve és a világ csudálni fog bennünket, mert oly fontos reánk a kath. iskola, hogy utolsó kabátunkat is oda adhatnók érte,

A kath. autonomia.

Mihályfi Ákos dr. egyetemi tanár a katolikus autonomiáról beszélt. Ez a tárgy régen foglalkoztatja a katolikus elméket. Sokszor minden reménységüket fűzték hozzá a katolikusok, ettől várták a katolikusok egyetértésének megteremtését. Az autonomiáért folytatott hosszú küzdelmekben nem hiányzott a szenvedély se.

Ma már csendes mederben folynak a küzdelmek.

A katolikusok megragadnak minden más eszközt is a vallási élet megszilárdítására, dokumentálván, hogy nem minden bajnak a forrása az autonomia hiánya, de nem is lehet az autonomiától minden bajnak a megszűnését várni.

Ennek dacára ma is élénk az a meggyőződés, hogy az autonómiához a magyar katolizmusnak ősi joga van s e jogokkal a katolikusok 900 esztendőn keresztül nem is éltek vissza. Az ősi joghoz járul ma az *égető szükség.*

A legutóbbi autonomia kongresszus két év előtt befejezte munkálkodásait, — a munkálatait keresztül mentek minden fórumon, így a kormánynak nem volna szabad azt tovább a fiókba zárva tartani. Ha tovább is habozik a kormány az autonomia életbeléptetésével dacára annak, hogy a katolikusok követelése a minimumra van redukálva — azt jelentené, hogy a kormány ellenére teszen a katolikusoknak.

Minden felekezetenek van önkormányzata, miért nem adják meg azt annak, amelyiknek 9 milliónál több a tagja.

Czáfolja azokat az ellenvetéseket, a melyeket az autonomia kerékkötői felhozhatnak. Vagy van joguk a katolikusoknak az autonómiához vagy nincs. Ha van, — a kormánynak volna kötelessége az akadályokat elhárítani.

Azt hiszi, hogy a nagygyűlés nézetét tolmácsolja, a mikor kijelenti, hogy a magyar katolikusok már nagyon is belementek ebbe a taktikázásba.

Arról lehet vitázni, hogy melyik autonomiai rendszer volna jobb, de abban mindenki egyetért, hogy az autonómiának olyannak kell lennie, hogy maga a katolikus egyház minden irányban kifejttesse áldásos működését. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.)

Az erkölcstelen irodalom.

Andor József főgimnáziumi tanár az erkölcstelen irodalom elleni védekezésről tartott előadást.

Az erkölcstelen irodalom felburjánzásának az oka nézete szerint a sajtószabadság túltengése volt. Az erkölcstelen irodalom a modern irányzat szülötte, ezzel együtt reméli, hogy meg is fog szűnni. Azoknak az okoskodásait, akik azt mondják, hogy üldözni kell az erkölcstelen irodalmot, de úgy hogy az irodalom szükségszerű fejlődésének ne ártson s ez ne-

hez, mert az erkölcs és erkölcstelenség között igen nehéz határvonalat vonni: azt ferdének tartja.

A kérges tenyerű paraszt földmives tud különbséget tenni az erkölcsös és az erkölcstelen között. Ecseteli azt a mértéknélküli terjedését az erkölcstelen könyveknek. Nemesak nagy városokba — de apró falukba is elhordják ma már az erkölcstelen irodalom termékeit.

Az egyedüli védekezésnek tartja a törvényhozás intézkedését s erre meg kell mozdulni minden családnak, minden embernek. Kérvényezni, agitálni kell mindaddig míg sikert nem érnek el. Számít e tekintetben a nem katolikusok támogatására is. Külföldön e tárgyban legutóbb tartott kongresszuson Magyarország nem volt képviselve, de jó is, mert ránk süttöttek, hogy az *erkölcstelen irodalmi termékek fő fészeke Budapest.* Kéri a nagygyűlést, hogy indítsa országos akciót a törvényhozás intézkedésének provokálására. (Hosszantartó taps és éljenzés.)

Ezzel az ülés véget ért.

Díszgyűlés.

A Szeplőtelen Fogantatásról szóló dogma kihirdetésének jubileuma alkalmából díszgyűlést tartottak tegnap este 6 órakor.

A díszgyűlést gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök nyitotta meg.

A rövid elnöki megnyitó után bemutatja Zichy János gróf a pápa sürgönyét, melyben a nagygyűlés hódolatára válaszol: Őszentségének igen jól esett a magyar katolikusok hódolata. A szerető atya mindig örömmel gondol az ő gyermekeire.

Az Immaculata-jubileum jelentőségéről Várossy Gyula dr. székesfejérvári püspök beszélt.

A díszgyűlésen még a következő beszédek hangzottak el.

A Mária-kultusz általában. Zlinszky János dr. től.

A Mária-Kongregációk, mint a katolizmus ujjaszületésének fontos tényezői hazánkban. Elmondotta: Alleram Gyula, az egyetemi ifjak kongregációjának prefektusa.

Este 8 órakor «A Keresztény Munkás Egyesületek Szövetkezeté»-nek alakuló közgyűlést tartották meg a Katolikus Kör dísztermében. Az elnöki megnyitót Giesswein Sándor mondta.

UJDONSÁGOK.

Szacsvay emlékezete.

Felhívás Nagyvárad város hazafias polgáraithoz.

Hozzátok szölok hazafias polgárai e városnak párt-vallás és nemzetiség különbség nélkül, hus októberi napon, a vértanuk hónapjában, mert előzőt ötvenöt évvel szomorú véget ért önvédelmi harcunk lezajlása után 1849 október hónap elején már megkezdte a zarnoki önkény uralom irtózatos munkáját.

Október 24-én, Pesten az újépületben, hárman estek martalékul a zarnok vérbosszujának, Csernyus Manó, báró Perényi Zsigmond és Szacsvay Imre városunk első népképviselője, kinek szellemében és nevében szölok hozzátok hazafias polgárai e városnak. Ő vértanú halálának 55-ik évfordulója küszöbén, hogy velünk, a Szacsvay Imre asztaltársasággal

együtt, melynek nevében kérünk titeket, ünnepeljétek meg a holnapi napon október 24-én Szacsvay Imre dicső halálának évfordulóját.

Jertek, egyesüljünk e napon mindannyian az igaz törhetetlen hazaszeretetnek jegyében, s rójuk le kegyeletünk adóját, oly sok évek után az Ur hajlékában, a *Szent László templomban* délelőtt 9 órakor, a vértanúért tartandó gyász-isteni tiszteleten.

S ott egy szívvel lélekkel küldjünk fohászt a magyarok Istenéhez a vértanúért, hogy szent eszménye, melyért ő életét áldozta, sírjában feltámadhasson, hazánk függetlensége és szabadsága.

A Szacsvay Imre asztaltársaság nevében.

Nagyvárad, 1904 október 23-án.

Hazafias üdvözléssel,

Katona Mihály
jegyző

Dr. Halász Lajos
elnök

* **Özv. Schlauch Józsefné.** Öszinte részvétellel értesülünk b. e. bibornok sógornéjának özv. Schlauch Józsefnének haláláról. Schlauch József legidősebb testvérbátyja volt a bibornoknak, ki bátyja halála után annak özvegyét és leányát (Schlauch Jozefin) magához vette. A bibornok elhunytával Schlauch Jozefin urnő édes anyjával Kőfaragó-utcai házába költözött s ott következett most be a tisztos szép kort ért uriaszonynak halála, melyről az elhunyt családja a következő gyászjelentést adta ki:

Schlauch Jozefin és Gerta férjével Velkey Pál nyugalmazott m. kir. tanfelügyelővel, számos unokák és rokonok nevében mély fájdalommal tudatják szeretett édes anyjuk, illetve anyós és rokonnak özv. Schlauch Józsefné született: Fiala Annának, folyó hó 22-én d. e. háromnegyed 12 órakor, életének 95-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 24-én d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Lukács György-utca 22. számú gyászháznál beszenteltetni és a nagyvárad-olaszi-i temetőben lévő családi sírban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig folyó hó 25-én d. e. 10 órakor fog a Premontrei-rend templomában az Égek Urának bemutatattani. Mely végtiszteségtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1904. október 22-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Esküvő.** Lőrinczy Rezső vármegyei tiszviselő 1 hó 25-én kedden d. u. 3 órakor a Nagy-teleki-utcai ev. ref. templomban esküszik örök hűséget bájos arájának, özv. nyri Szabó Józsefné szül. Balázsházy Emma urnő kedves és szép leányának, Irénkének.

* **A harmadik vashid építése.** A tervbe vett 3-ik vashidra még nem írták ki a pályázatot, mert még a tervek sincsenek meg készen s már is érkezett megkeresés Nagyvárad városához, a hidépítése ügyében. A budapesti szivattyú és gépgyár részvénytársaság részt akar venni a pályázaton s kéri a tervet s a pályázati feltételeket.

* **A bihari emlékoszlop fenntartása.** A millenium emlékére a bihari földvárban, melyhez Mén Marót hagyománya fűződik, emlékoszlopot állítottak fel. Az oszlop azonban rövid 8 évi fennállása óta is már nagyon sokat rongálódott. Bihar község képviselőtestülete azzal a kérelemmel fordult Biharvármegye törvényhatóságához, hogy boesásson három-záz koronát a megyei pénztárból a község rendelkezésére, hogy a szobor sérüléseit elüntethessék.

sek. A törvényhatóság bizonyára nem zárkozik el a kérelem elől, nehogy az emlékmű hasznavehetetlenné váljék.

* Fogalmazói állás a városnál Nagyvárad városánál egy fogalmazói állás üresedett meg, amelyet a novemberi közgyűlésen töltöttek be. Több pályázó van, ezek között pályázik Pásztor Ede, végzett jogász, kiváló hírlapíró, aki mint zsurnalista, már régebben foglalkozik a városi ügyekkel s bizonyára jeles erőt nyerne megválasztása által a városi tisztikar.

* Dr Puskás Béla ügyvéd felgyógyult. Puskás Béla dr. a nagyváradai ügyvédi kar fiatal, általában ismert jeles tagja, Puskás Lajos biharmegyei árvaszéki úlnök fia, a nyár eleje óta súlyos betegségben szenvedett. Mint örömmel értesülünk négy hónapon át tartó betegségéből felépült és most már az ügyvédi gyakorlatát is folytatja.

* A villamos telep kára. Az elmúlt héten a városi villamos telepen előfordult veszélyes tűznél egy transzformator elégett s más berendezés is megrongálódott. Az összes kár mintegy 922 korona. Mivel a telep biztosítva van, Nagyvárad városa megkereste a biztosító társulatot, hogy a kárt térítse meg.

* Az egyetemi tanulmány könnyebbsége. A budapesti egyetem jog- és államtudományi kara, ugyszintén az egyetemi tanács azt a javaslatot tette Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternek, hogy az európai egyetemes jogtörténetet, mint rendes tantárgyat, törölje az egyetem tantervéből és csak mint fakultatív tárgy adassék elő. Erre vonatkozólag a miniszter leiratot intézett az összes magyar jogakadémia tanári karához, melyben véleményt kér ebben a kérdésben. Valószínű, hogy a főlöleges tantárgy előadását megszüntetik az egyetemen.

* A szeged-nagyvárad motoros. Az arad-esanádi vasút által bevezetett motorforgalmat a kereskedelmi miniszter rendelkezése folytán a magy. kir. államvasutak is tanulmány tárgyává tették s több vonalrészén már vagy egy év óta próbálkoztak a motoros vonatok bevezetésével. Az eredmények mindentudó kedvezőek lévén, a kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy most már — bár fokozatosan — de gyorsabb tempóban vezetik be a máv. által kezelt helyi érdekű vasutakon, valamint az egyes máv. szárnyvonalakon a motoros vonatokat.

* A vasutasok előléptetése. Híreles forrásból nyert értesülésünk szerint, a máv. igazgatóságnál már serényen dolgoznak a novemberi előléptetéseken és kinevezéseken. Az üzletvezetőségek javaslataikat már beérkezettették, melyeket Ludvig Gyula elnöklelte alatt e hónap 24-én tartandó értekezleten, amelyen az üzletvezetők is jelen lesznek, fognak érdemlegesen tárgyalni. Ezek az előléptetések és kinevezések ismét nagyobb szabásuaknak ígérkeznek tanúságot tévén arról, hogy a kereskedelmi ügyi kormányzat a fizetésrendezési javaslat tárgyalása alkalmával tett ígéreteit fokozatosan bár, de becsületesen végre fogja hajtani, amire derék vasutasaink ugyancsak becsülettel társzolgáltak.

* Két község felfordult közbiztonsága. Még nem köszöntött be a tél szigora, már is megdöbbentő híreket kapunk a vidékről. A nyomor, de sok helyen az erkölcsi elcsúszás olyan közbiztonsági állapotokat teremt. A tenki járásban borzasztó állapotok uralkodnak. A fősolgabíró jelentése szerint különösen *Kécsaba és Lékely Győrös* községében rosszul áll a közbiztonság. A főbírózés k. becsületes lejárati gyűjtésükben a napjainkban vannak. Már intézkednek a záros határidőre a gyűjtés egyének rendőri felügyelet alá helyezésére, de az eredmény nem látható.

megbízható éjjeli őrköt, sőt ezeket is terrorizálják. Aki a vizsgálat folyamán adatokat szolgáltat, bizony számíthat rá, hogy még az nap felgyújtják a terményét. A fősolgabíró kéri, hogy a téli hónapokra a két községbe esendőr különítményeket állítsanak fel. *Nadányi* fekete-győrösi börtökös, kinek már három ízben gyűjtötték fel a takarmányát, felajánlotta, hogy a fekete-győrösi esendőrkülönítmény részére lakást és fűtést ad díjtalanul.

* A gazdák és a vásárengedélyezések. Gróf *Tisza* István belügyminiszter leiratot intézett valamennyi gazdasági egyesülethez, a melyben tudomásukra hozza, hogy a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszterrel folytatott tárgyalások után úgy intézkedett, hogy a jövőben mindennemű vásár engedélyezési, vásáráthelyezési, vásárrendtartási, helypénzdíj-szabási ügyekben a törvényhatóságok kötelesek véleményadásra felkérni az illetékes gazdasági egyesületeket és közigazgatási előadókat. Ily ügyekben eddig csak a kereskedelmi kamarák adtak véleményt. A törvényhatóságok jövőben a vásárügyeket a beérkezett véleményekkel együtt terjesztik fel döntés végett a kereskedelemügyi miniszterhez.

* Egy konzul özvegyének meggyilkolása. Hamburgból jelentik: Dürfeld Viktor konzul ott lakó özvegyét tegnap lakásában meggyilkolva találták. A lakás ki volt rabolva, a rablók a 67 éves öreg asszonyt baltacsapásokkal agyonverték. A holttest közvetlenül az ajtó mögött feküdt, amiből arra következtetnek, hogy a gyilkos az asszony távollétében behatolt a lakásba és mikor este hazajött, rögtön a belépéskor leütötte. A gyilkosnak semmi nyoma.

* Vörhenyjárvány Máramarosban. Máramarosvármegye több községében, nevezetesen Alsópapsa, Középpapsa, Faluszlatin községében a skarlát járványszerűen lépett fel. Alsópapsán pár nap alatt 10-en haltak meg vörhenyben és Középpapsán még többen. Az alispán megtiltotta a betegeknek ismerősök által való látogatását, a halotti torok megtartását s utczánként kirendelt biztosok jelentik be a megbetegedéseket. A fertőzött helyeken az iskolákat bezárták, a tej- és tejtermékeket sem a fertőzött községekbe, sem onnan a vármegye területére vinni nem szabad.

* Letartóztatott pénzhamisító banda. Az újvidéki rendőrség, mely a legutóbb kérekerült nadályi ötkoronást gyártó pénzhamisító bandát kinyomozta ma egy egész Délmagyar országra kigazgó pénzhamisító konzoriumot hamisításához való eszközökkel együtt elcsípett. Vécsy Elek rendőrkapitány, a bünygyi osztály vezetője megtudta, hogy Engler Ferencz csettegyősi és fényképező egy újvidéki rézművesnek rézlemezeket adott el Vécsy a lemezeket megvizsgálva, egy huszkoronás papírbankó helyét találta rajta kiedzve. Vécsy Engler letartóztatta. Megmotozaskor czinklemezeire levont huszkoronás banjegymintát és fényképezőtelleg előállított huszkoronás jegyet találtak. A 61 éves Engler, ki pár hete került ki a börtönből, hova pénzhamisítás miatt hét évre volt bezárva, mindent bevallott. Házkutatást tartottak még Vorós József taligás szállójában és ott nagymennyiségű pénzhamisítási szolgáló eszközöket foglaltak le. Letartóztattak még Reith Mátyás nevű embert is, kinek egy bécsi festékgyárossal folytatott kompromittáló levelesomót találtak. Még ezeken kívül letartóztattak három taligást és egy vinkovezi asszonyt. A pénz eddig nem került forgalomba. A hamisítványok elég ügyesen vannak készítve.

* Vizsgálat a füzegyi gyilkosság ügyében. Tegnap lapunkban megemlékeztünk arról a borzalmas gyilkosságról, melynek áldozata Horváth Lajos füzegyi lakos. Nizsalovszky Ferenc vizsgálóbíró tegnap tartotta meg az ügy-

ben a helyszínen a vizsgálatot. Brindó Pál beismerte, hogy a gyilkosságot ő követte el. Tettének indító okául azt hozta fel, hogy az elhalt teljesen tönkretette őt. Gerő Sándor törvényszéki orvos megejtette a hatósági boncolást. A gyilkost már behozták a kir. ügyészség börtönébe.

* Pannónia megnyitása. Tegnap este nyitotta meg *Schiller* József jóhírű vendéglős Nagyvárad legfényesebben berendezett kávéházát és vendéglőjét, a „Pannónia”-t. A város előkelő közönsége már este 8 órakor úgy megtöltötte az új kávéházat, hogy alig lehetett egy üres helyet találni. A nagy kényelemmel berendezett kávéházban — dacára a nagyközönségnek — mégis gyorsan és a legnagyobb előzékenységgel szolgálták ki a vendégeket. A közönséget *Lura* Károly kitűnő zenekara szórakoztatta. A szálloda világvárosi kényelemmel és fényvel van berendezve s a legkényesebb igényeket is képes kielégíteni. A szobák ára igen olcsó. Az új kávéház a nagyváradai előkelő közönségnek egyik legkedveltebb találkozó helye fog lenni.

* A Kakas Márton legújabb számából.

A Deák takomáról.

— Tudod, hogy Tisza István gróf a Deák lakomán a pohárköszöntője után nem itta ki a poharát?

— Miért?

— Mert az ő áldomái levét a nemzet szokta meginni.

A tartós állás.

— Ön tehát a leányom kezét kéri, de van-e annyi jövedelme, hogy a leányomat el tudná tartani?

— Hogyne; tegnap kaptam meg kinevezésemet a lipótvárosi bazilika építési irodájába, mint irodavezető.

— Hisz akkor önnek az emberi élet legvégső határáig tartó állása van! — Áldásom reátok!

Samuka érdeklődik.

— Mama, tud-e a papa táncolni?

— Még azt sem tud Samukám.

— Pedig megtáncoltat még ma téged, azt mondta.

* A fináncz korrigál. Sok bosszuságot okoznak a pénzügyi tisztviselők tulbuzgalmukkal; növeli a bosszuságot, hogy sokkal könnyebb a hibát elkövetni, mint reparálni. A napokban is egy ilyen, csak sok kelmetelenséggel helyrehozható balektszót követett el egy adóhivatali tisztviselő. Kezébe került egy hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyv, a melyben ki volt mutatva, hogy hagyaték = 2000 korona adósság, vagyis illetékszabás alá vonható hagyaték = 0. A hivatalnok fejét csóválta s elkezdte az egyes tételeket „kipipálni”. A melyik neki tetszett meghagyta, egy nagy tételnek elfogadta a felét s így kiszámított annyi vagyont, hogy kemény 400 korona illetéket vetett ki reá, a melynek bekebelezésére a járásbírósg meg is tette a hivatalos lépéseket. A szerencsétlen örökös már most vakarhatja a fejét. Kapott egy tulterhelt ingatlant s hogy még kevesebb legyen a remény az adósság tisztázására, a fináncz is ráábrázolt 400 koronát minden ok és jog nélkül. Míg az ügyet a felsőbb hatóság tisztázza, addig az illető örökös régen öröklagyóvá válhat. Így lehet a semmi után is fizetni illetéket ha egy hivatalnok a finánczoknál megharagszik s korrigál.

* **Árverés végrehajtó nélkül.** A végrehajtónak tudvalevőleg nem a foglalás ad félelmes tekintélyt, hanem az — árverés. Mit ér a legszigorubb foglalás egy kis árverés nélkül? Semmit! Nyeletlön kés, amelynek elveszett a pengéje.

Érmihályfalván a napokban alaposan csuffáttették a végrehajtási törvényt.

Zárlatot vezettek egy ottani parasztagazda buzájára, tengerijére meg mi egymás apróságára. A zár alá vett ingóságokról időközben a járásbíró megállapította, hogy romlandók s el kell őket árverelni. Az árverést a végrehajtó e hónap végére tüzte ki.

Abból az árverésből azonban semmi sem lesz. A mult hét elején megjelent a hitelező állítólagos megbízottja, odarendelte a községi dobost s a zárgondnokkal mutyiban szépen elárvereztek mindent tisztára. Nem maradt ott egy szem buza setu; a mi nem csoda, hiszen negyedrészt áron kelt el minden.

A károsult paraszt sirva jött be Nagyváradra s most az ügyvédje, dr. Krüger Aladár igyekszik a különös kis árverés tetteit a törvény kezébe adni s a vakmerően kifosztott parasztnak igazságot szerezni.

* **A föld gyomrából.** Városunkban nagyon folyik a csatornázás. A városonál alkalmazottak egyike azt állítja, hogy tulajdonképpen a csatornázás csak cím — a kis Kohnt keresik s földolják érte az egész várost. (Állítólag meg is találták már, ott van a nagy (He) zsebében.) — Egy mameluk azt állítja, hogy az öreg Tisza Kálmánnak egy elvesztett értékes gyűrűjét keresik, ha azt megtalálják Barabás Béla és a nagy Tamás fölviszik Pistának s megkérlik, hogy a következő választásnál fogadja el Nagyvárad város mandátumát. Mások meg azt állítják — s ez a jól értesült forrás, hogy a 124.000 koronát keresik, a mit elbenedült szent Dávid. A pénzt nem kapták meg, de találtak valami contractusokat, a melyen rajta voltak a pénztári napló hiányzó dátumai.

A Páris-patak híjálak építésénél a Keeskeméthy vendéglő közelében találtak egy 124.000 koronáról szóló betétkönyvecskét. E könyvet betették a város pénztárába. Ugyanis ezt a szökött Keeskeméthy rejtette oda, ki az elveszett összegből — a szükölködőket segítyezi. — A város táviratilag üdvözli a bujdosó Keeskeméthyt s elhatározta, hogy érdemeinek elismerésül képét a város díszes közgyűlési termében fogja elhelyezni. (J.)

x **Ritka kedvező alkalom** kínálkozik most tisztelt olvasóinknak, kézműáru szükségleteit beszerezni. A közkezdveltségnek örvendő s általános szolidaritásáról s jó és finom áruiról elismert *Wallerstein Fülöp és fiai czég* más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett végeladást csinál, s az egész raktár készletét, gyári áron alól kiárusítja. Saját érdekében felhívjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a ritka kedvező alkalomra.

x **Van szerencsém** a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a köröspartivendéglőmben, melyet a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg rendeztem be. Jó ételekről és kitűnő italokról gondoskodva van. Minden este elsőrendű cigány zene, friss csapolású Dréher sör, zóna reggelik, hideg és meleg ételek minden időben pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett kaphatók. Nyári és téli kényelmes fedett helyiségeim módot nyújtanak a legkényesebb igényeket kielégítenem. Midőn ezt a n. é. közönségnek b. tudomására hozom azon szerény óhajomnak adok kifejezést, hogy úgy mint a jelenben, a jövőben is minél számosabb b. látogatósaikkal engem továbbra is megtisztelni szíveskedjenek. Kiváló tisztelettel *Szabó Gyula*, vendéglős. Abonensek felvételnek.

x **Aki elegáns** és jó cipőt, kalapot, fehérneműt, kesztyűt, harisnyát *meglepo olcsón akar venni*, forduljon bizalommal a *Fabry Testvérek czéghez* fő-utca, hol minden czikkben óriási dus választékot talál.

x **Sirkoszoruk** legszebb kivitelben nagy választékban, a legolcsóbban beszerezhetők *Czillér Imre* áruházában Olaszí fő-utca; fiók üzlet Szt-László-tér. 911.

x **Sulkovszky herceg** világhírű ménési *Szölőt*; kiváló minőségű hegyi-borait, valamint elsőrendű *Kávéit* ismert, előnyös árban hozza forgalomba: *Mertz Nándor* jóhírű kereskedő, kinek mai hirdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

IRODALOM.

A **Zászlónk most megjelent októberi száma** ugyanazzal a nemes czéllal lép olvasói elé, mint aminővel eddig — immár III-dik éve. — És e czél nem más, mint a lélek — elsősorban az ifjú lélek — legnemesebb vágyainak kielégítése és erőinek kifejtése. Erre törekszik minden száma, minden lapja, cikke, kliséje a nagy és mindig új czimképtől az utolsó bohókás Thyüm-hüm Matyi képig. A jelen szám sem tér el ettől egy hajszálnyira sem. Van benne gyönyörű vers a küszöbön álló halottak napjára, aktuális czikk Moszkváról és az oroszokról. (Saját megfigyelései a szerkesztőnek, ki nemrég utazta be Oroszországot.) Humoros rajzolatok a régi diákéletből, gyöngy-elbeszélés Sienkievictől. Leírás a háborúról. Egy vén nyelvtan (V. László királyunké) hánytatott sorsa. Majláth Géza gróf tapasztalatai Kinában, diák-napló (jóízű humorral), amerikai fiu típusok, egy sereg komoly s nevetető apróság. Mindez 45 tiszta kivitelű szép képpel, rajzzal illusztrálva. — Ilyen 10 füzet 2 koronáért valóban »hihetetlen olcsó» (egy vén könyvkiadó szakember szavai). Pedig a Zászlónk egész évi előfizetése se több, se kevesebb, mint 2 korona. Félévre 1 korona. Ajánljuk melegen különösen gyermekes családok figyelmébe. Mutatványszámot ingyen és bérmentve azonnal küld ki-vánatra a Zászlónk kiadóhivatala Budapesten, VII., Damjanich-utca 50.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: d. u. Szép Meluzina. Este: Hajduk hadnagya.

Hétfő: Sursum Corda. Színmű Bosnyák Jolántól.

Kedd: Bob herceg, operett.

Szerda: Don Caesar. Színmű.

Csütörtök: Kis pajtás, vígjáték.

Péntek: A Kis császár új operett. itt először.

Sombat: A Kis császár.

Vasárnap: d. u. Simonyi óbester vígjáték; este: A sárga csikó népszínmű.

A szintársulat szubvencziója.

— A szünügyi bizottság ülése. —

Somogyi Károly szünigazgatónak a most folyó szünévadra Nagyvárad városa 3000 korona szubvencziót szavazott meg. Somogyi Károly ezen összeget a többi évekre is kérte, mindaddig, míg szerződése tart, vagyis még további két évre.

A szünügyi bizottság tegnap foglalkozott az igazgató kérelmével s a szubvenczió további megadását javasolja Nagyvárad város törvényhatóságának.

A szünügyi bizottság ülésén dr. *Hoványi Géza* előnöke alatt jelen voltak: *Rimler Károly*, dr. *Moskovits József*, dr. *Dési Géza*, *Köszeghy József*, dr. *Radó Ignác*, dr. *Kurländer Ede*, *Beczky Lajos*, dr. *Gyémánt Jenő*, *Harmathy Károly*, *Mezey Mihály*, *Somogyi Károly* szünigazgató és *Eleméry Ferencz* aljegyző.

Elnök előterjesztette Somogyi Károly igaz-

gató kérelmét, a 3000 korona szubvencziónak a további két évre leendő megadása iránt.

Dr. *Kurländer Ede* a társulatot most jónak látja, amely megérdemli a támogatást. A 3000 kor. szubvencziót megadja, de csak 1 évre, azon kikötéssel, hogy az igazgató ifjusági előadásokat rendezzen.

Dr. *Halász Lajos* ellenzi a szubvenczió további megadását. Nem egészen őszinte az igazgató eljárása. Somogyi tudta, hogy a szubvencziót egy évre szavazták meg. A város nem bírja meg az új terhet, de meggyőződése, hogy nincs is szüksége Somogyi Károlynak a támogatásra.

Dr. *Moskovits József* feleslegesnek találja, hogy minden évben vitatkoznak a segélyről. A szerződés tartamára megszavazza a szubvencziót. Most a társulat kielégítő, nincs ok rá, hogy a támogatást elvonjuk tőle.

Dr. *Gyémánt Jenő* a város pénzügyi viszonyaira utal, s ezen alapon az a nézete, hogy az igazgatónak nincs szüksége a szubvenczióra. De ha mégis kéri, egy évre megadja.

Dr. *Halász Lajos* azt kéri, hogy a szünigazgató pénztár könyveinek átvizsgálására egy bizottságot küldjenek ki.

Rimler Károly úgy látja, hogy Somogyi kérelme mellett a leghathatósabb érvet éppen *Halász* hozta fel. A város ma oly helyzetben van, hogy a segélyt megszavazhatja. Az igazgató a fűtés és világításért 14.000 koronát fizet, holott más városban ezt ingyen adják az igazgatónak. Az ifjusági előadások felvételét örömmel üdvözli.

Dr. *Hoványi Géza* elnök a szubvenczió szükségét fejtegeti. Fontosnak tartja az ifjusági előadásokat s erre szerződésben kötelezve van az igazgató.

A bizottság a szünigazgató részére a fennálló szerződés egész tartamára javasolja a szubvenczió megadását s felhívja az igazgatót, hogy havonta rendezzen ifjusági előadásokat, már a mostani szezonban is.

Ezután elfogadták a szünigazgató által október 24-től november 1-ig összeállított műsort a következőkben:

Okt. 24-én, hétfőn: *Sursum corda*; 25-én *Bob herceg*; 26-án *Don Caesar*; 27-én *Kis pajtások*; 28-án és 29-én *Kis császár* (új); 30-án *Sárga csikó*, 31-én *Egyenlőség* és november 1-én *Ember tragédiája*.

Uj tenorista. Cseh *Ferencz* kitűnő hangú tenoristát Somogyi Károly szünigazgató társulatahoz szerződtette: Az új tenorista bemutatkozása még csak a jövő hónapok valamelyikében fog megtörténni, mivelhogy pár hónapot tanulással kell eltöltenie, hogy az ensemblebe beletalálja magát.

Szép Meluzina kerül ma délután 8 óra-
kor szünre félhelyárok mellett a Szigligeti színházban, elsőrangú szerep osztásban.

Hajduk hadnagya. Czobor és Rajna operettje, ma 6-odszor megy az ismert szereposztással a Szigligeti színházban.

A kis császár. A Szigligeti színház legközelebbi premierje. A kis császár új operett lesz.

TANÜGY.

Beiratások az ipariskola téli tanfolyamán. Az ipariskola téli tanfolyamán a beiratások október hó 26-tól 30-ig eszközöltetnek s a tanulás november hó 5-én veszi kezdetét.

Felhívtnak a t. mester urak, hogy tanonczaikat a fent megjelölt határidő alatt mulhatlanul beirassák, mert ellenkező esetben a mulasztók az ipartörvény megfelelő §-a értelmében 40-400 koronáig terjedő pénzbírsággal büntettetnek. Nagyvárad 1904. okt. 23. *Szabó László*, ipariskolai igazgató.

EGYESÜLETEK.

Orgonaavatás és dalestély. Teljesen készen áll az újvárosi ev. ref. templomban az énekhar által készített orgona. Ugy a külseje, mint a hangja s szerkezete valóban meglepő. Az avatási ünnep e hó 30-án vasárnap d. e. lesz a 9 órai istentisztelet alkalmával, a dal estély pedig este a Sasban. A meghívók szétküldettek ha netalán az arra igényt tartók nem kaptak volna még, sziveskedjenek Gerencsér József kántorhoz fordulni, ugyanott lehet a számozott ülőhelyeket is előjegyeztetni, illetve váltani.

A protestáns jótékony egyesület ma vasárnap délelőtt 10 és fél óraker választmányi — és 11 óraker közgyűlést tart a ref. internátus helyiségében, melyre az egyesület tisztviselőit, választmányi- és rendes tagjait tisztelettel meghívja az *elnökség*.

MULATSÁG.

A Legényegylet tánciskolája már megnyitott és hetenként három napon, hétfőn, szerdán és pénteken este tart az egyület helyiségében. A táncitanítást *Herlitska* Nándor okl. táncitanító végzi, kinek eddigi működéséről is szép bizonyítványok tanuskodnak. Beiratkozni még mindig lehet, ugyszintén november 15-én kezdődő ismétlődő tanfolyamára is.

Igazságszolgáltatás.

A miniszterelnök sajtópöre.

Tegnap reggel, mikor az őszi világosság már beszűrődött az Alkotmány-utcai esküdt szék teremablakain, hirdette ki az ítéletet *Zsitny* Leó, a tárgyalást vezető elnök, miután meghallgatta *Stoetnak*, az esküdték elnökének verdiktjét. Az esküdték bűnösnek mondták ki *Fényes Lászlót*, *Tisza István* gróf, *Rosner Ervin* báró, *Beóthy László* főispán és *Schwarz Felix* ellen elkövetet két rendbeli rágalmazásban és e verdikt alapján a bíróság *Fényes Lászlót* rágalmazásért három havi fogságbüntetésre és 18 esetben megállapított tétség után egyenként husz-husz korona pénzbüntetésre ítélte.

Az egész éjszakán át tartott tárgyalásnak legnevezetesebb eseménye volt *Tisza István* gróf beszéde, a melyet a nagyszámu közönség mindvégig a legfeszesebb figyelemmel kísért és végül halkán megéltjezte.

Az esküdtészek a verdikt hozatalra reggeli fél négy óraker vonult vissza. A tanácskozás közel egy óra hosszat tartott és a kifáradt közönség egy része aludt, horkolni kezdett, a másik rész pedig mint a színházakban, dübörgött, követelte az ítéletet.

Az esküdtészek tagjai negyed öt után tértek vissza és bűnösnek mondták *Fényest* a rágalmazásban.

A bíróság az esküdtéknek mind a kilencz esetben 2—2 kérdést tett fel.

A kérdések így szóltak:

1. A két cikkből kifolyólag közmegevetést érdemelték-e a megrágalmazott urak?

2. Bűnvádi eljárás indítható-e ellenük?

A bíróság az ítélethozatalra öt óraker vonult vissza. A tanácskozás husz perczig tartott és már hajnalodott odakünn, a mikor az elnök harsány hangon tudtára adta *Fényes Lászlónak*, hogy többrendbeli rágalmazás miatt három hónapi fogságra és mind a kilencz esetben husz-husz korona pénzbüntetésre ítélte.

Ezután az indoklásra került a sor, a melynek a felolvasása tizenöt perczig tartott. Az indoklásban ki volt emelve az is, hogy a bíróság tekintetbe vette *Fényes László* büntet-

len előéletét és azt, hogy *nem önző célból* írta a cikkeket.

A kihirdetés után az elnök felszólította a vád és a védelem képviselőit, hogy joguk van még néhány szót szólaniok.

Geguss ügyész és *Nagy Dezső* után a védő *Bródy Ernő* így szólt:

Semmiségi pannaszszal élek, igazságot kívánok, teljes igazságot.

Utána még *Fényes László* beszélt néhány szót. A következőket mondta:

— Szent meggyőződésem és tudom, hogy az önök is, hogy igazság az én részemem volt, amikor megírtam azt a két cikket. Fentartom az azokban foglalt állításaimat, mert szent meggyőződés, hogy én részemem áll az igazság!

Az ítélet igen vegyes hatást tett a kora hajnali órákban is még nagyszámu hallgatóságra. Sokan felmentést vártak, mások súlyosabb ítéletet. Nehányan megtámadták az elnököt, ilyen szavakkal.

— Ez a független bíróság?

Tisza István gróf négy óraker ment el a tárgyaló teremből gummikerekűn a lakására hajtattott. Az ítéletet nyolcz óraker tudta meg *Tisza István*, dr *Nagy Dezső* ügyvéd kereste fel a lakásán és adta tudtára a bíróság döntését.

Czigány legény a vádlottak padján.

Kovács-Titi Imre czigány legény a tavaszon a mezőkeresztesi korcsmában mulatozott. Javában pálinkázott, amidőn belépett a korcsmába *Balogh* Imre és társai s letelepedvén a szomszéd asztalnál sörözni kezdtek. *Kovács Titi* Imrével volt egy kutya is, amire *Baloghék* alkudozni kezdtek. *Kovács* nem akarta eladni a kutyáját, de *Balogh* Imre nem hagyta annyiban a dolgot, tovább alkudozott, mí *Kovácsot* annyira méregbe hozta, hogy kést rántott elő és azzal *Balogh* Imre vállába szurt. Erre *Baloghék* kimentek az utcára, hol *Balogh* Imre nemsokára összerogyott és meghalt.

A nagyváradi kir. törvényszék, mint esküdtbíróság tegnap tartotta meg ez ügyben a főtárgyalást *Millye* Gyula tábla bíró elnöklete alatt. Szavazóbírák *Korn* Lajos és *Szeuléleky* László dr voltak.

A közzéadott *Vámosy* Mihály kir. alügyész képviselte, a vádlott védője dr *Bartha* Dezső ügyvéd volt.

A vádlott azzal védekezett, hogy nem tud az egész esetről semmit. Nem emlékszik arra, hogy a sértettet megszúrta volna, mert a tett elkövetésekor nagyon részeg volt.

A tanuk épen az ellenkezőjét állítják a vádlott vallomásának.

TÁVIRATOK.

A király Budapesten.

Budapest, okt. 22. (Saját tud. táv.) O felsege hétfőn Gödöllőről Budapestre érkezik, hol általános kihallgatást fog tartani.

Soós bíró megszökött.

Budapest, okt. 22. (Saját tud. táv.) Soós Kálmán bíró, a kinek az ügyében tegnap ítélezett a királyi Kuria, ma megszökött budapesti lakásáról. A rendőrzég intézkedett elfogatása iránt.

A báróság ára.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.) Gelsei Guttmanék kilenczszázezer koronát fizettek *Tisza*nak báróságukért. A negyedik Guttman nem akart fizetni egy fillért sem s ezért aztán nem is lett báró.

A munkások üdülése.

Budapest, október 22. (Saj. tud. táv.) A m. kir. kereskedelemügyi miniszter rendeletet adott ki, hogy a beteg munkások klimatikus üdülő helyekre féláru jegyekkel utazhassanak. Ilyen féláru jegyek minden állomáson kaphatók.

A háboru.

Megfagyott japánok.

Budapest, okt. 22. (Saj. tud. táv.) Port-Arthurból jelentik a japánok tegnap megtámadtak három orosz századot. Az oroszok vissza verték a támadást, s még ráadásul sok élelmiszert, konzervet zsákmányoltak az ellenségtől. A japánokat a hideg nagyon elgyöngítette. Tegnap reggelre több japán katonák találtak az oroszok megfagyva.

A Port-Arthurt ostromló sereg erősítése.

London, okt. 22. A Daily Mailnak jelentik Tokióból tegnaptól: Szamejk tábornok a tokiói vártüzérség parancsnoka a Port-Arthurt ostromló sereg megerősítése végett utnak indult. A 8. hadosztály egy részét Port-Arthurba küldték, míg, a hadosztály másik része utasítást kapott az elindulásra.

Czári ukáz újabb csapatok alakításáról.

London, október 22. Egy czári ukáz néhány csapattestnek a varsoi, vilnai, kievi és moszkvai katonai kerületekben való mozgosítása végett, valamint a szi-bériai katonai kerület tartalékainak kiegészítésére elrendeli a tartalékosoknak a nyugati kormányzóságok 120 kerületében való behívását.

NYILTTÉR.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu és a legjobb minőségű őszi és téli** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét **szima, fekete** árura, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Állandóan nagy választék **reverenda czimáda és egyházi kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedül raktára a mai idény legszép és legerészebb **hit, remény, szeretet övének** (c.nuluss), mely egyedül **csak nálam szerezhető be**.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kerem föl kell említenem, hogy **élvem** mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől elérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűző tisztelettel:

Bumbera Imre,
polgári és papszabó.

Szálloda és kávéház megnyitás!

Van szerencsém Biharmegye és Nagyvárad tisztelt közönségének szíves tudomására hozni, hogy **Nagyváradon, a Bémer-téren újonnan épült**

PANNONIA

nagyszállodámat

e hó 22-én, szombaton a közönség rendelkezésére bocsájtottam.

A legnagyobb gonddal és bizalommal áldozatot nem kímélve igyekeztem azon, hogy a szállodát igénylő helybeli és vidéki utazó közönség minden kényelmet megtaláljon, s hogy a **PANNONIA nagyszálloda** első sorban álljon ugy berendezés, mint kiszolgálás és méltányos árak tekintetében a vidéki városok ismert nagyszállodái között.

Hatvan széles, díszes eleganciával berendezett vendégszoba áll a közönség rendelkezésére s vendégeim minden óhaját és észrevételét teljesíteni legfőbb törekvésem lesz.

Ugyancsak e hó 22-én este nyitott meg a szállodám földszintjén berendezett

PANNONIA-kávéház.

Arra kérem csupán Biharmegye és Nagyvárad t. közönségét, hogy működésemet és legjobb törekvésemet figyelemmel kísérve érdemem szerint tüntessen ki támogatásaival.

Kiváló tisztelettel:

SCHILLER JÓZSEF.

REGÉNYCSARNOK.

Egy kis hazugságért.

Németből: Nelly.

— Hanem azt mégis meg kell adni neki — így folytatta tovább Eugénia — ez alatt a rövid idő alatt is igyekezett Edit minden óhaját megtudni, az arczáról leolvasni s ezt teljesíteni. Emlékeztek még rá, hogy utolsó találkozásuk alkalmával is, a társalgás közben Edit csak úgy odavetöleg jegyezte meg, hogy a mi zongoránknak nincs meg az az erőteljes és mégis lágy hangja, a mit pedig ő olyan nagyon szeret minden hangszernél. Az esti sétáját megtéve mikor Edit szobájába ment, már ott találta azt a nagyszerű zongorát, a melynek erőteljes és mégis kellemes édes hangja valósággal elragadta őt is, de bennünket is mindnyájunkat.

— Igen bizony, nagyon is emlékszem szolt Gerda. Még maga máter Angelika is azt mondta akkor, hogy Hohenstein Egon gróf biztosan a szellemekkel tart összeköttetést, ha nem valami boszorkány-mester, hogy olyan gyorsan meg van minden nála, a mit akar.

— Voilá, Gerda, — szól közbe pajkosan nevetve a comtesse — mondd, hogy vasakarát, sziklakebel, forrongó szív és kész vagy mindjárt a jellem festéssel. Még Mária Alojzia nővér sem panaszkodhatnék a gyakorlatjavítási órákon hogy a jellemzés nagyon terjengős. Sőt meg volna az az öröme, hogy a mai fiatalok is követik az ő sokat hangoztatott elvét: a rövidség vall mesteri szellemre. Ugyan, nem tennéd meg neki ezt az örömet?

Gerda mosolyogva tiltakozott. Az a gondolat hogy mit szólna a tanítónő, kitől éles ítélő ké-

pessége miatt kissé valamennyien tartottak, ilyen jellemzéshez, mindnyájukat megnevetette. Még váltottak néhány vidám szót a megjegyzés fellett, de Erna már türelmetlenül nézegett ujjal minden fele Edit után.

— No, még várhatsz egy kicsit — szolt Gerda a kis türelmetlenhez. Mikor kijöttünk, máter Angelika Editet visszahívta s a mint láttam a kis sarokszobába szólította.

— Ugy — válaszolt nevetve Ada — tehát, a mint mondani szoktuk, a mi kis titkos kabinettünkbe, a hol letárgyalódnak azok az ügyesbajos mindenféle dolgok, a melyek csak négy szemnek, jobban mondva négy fülnek vannak szánva. Így már csak meg kell elégednünk egy időre magunk közt ő nélkül is. Jertek csak, csatlakozzunk azokhoz a Lawn-Tennis-játszókhöz; minha épen ránk várokozának.

Amint mondta Ada comtesse, azonképen is cselekedett. Gyorsan beállott a többi játszónövendék csoportjába. A többi három leány is csakhamar követte a jó példát, s mindjárt ide s tova futkostak ügyes kezeikből a tarka golyók a bársony puha gyepágyak közt. A játék-kedv nem sokára még élénkebb pirt festett az ifjú arcokra.

Gerda jól mondta. Fent a kis sarokszobában a nagy ablakfülkék egyikében, melyek ajtószzerű nehéz bársony függönnyel választva el a szobától, valósággal a bizalmas eszmecserékre volt alkotva, ült egy alacsony támlátlan széken Hohenstein Edit. Igazán elbájoslóan kedves teremtés, a mint szerényen helyet foglalt máter Angelika lábainál, a kit a növendékek mind nem csak tiszteltek, hanem egész rajongással szerettek. Ez a fiatal zárdaszűz, még nem is oly régen öltötte magára a szent Ágostonrengő szerzetesnők fekete ruháját s még is már pár éve, hogy főnöknője ennek a nevelő intézetnek, melybe kizárólag a legelőkelőbb családok gyermekei nyertek oktatásukat. Széles körű tudása, igazán tiszta jellege, hozzá kiváló nevelői rátermetése nagyon megfelelőnek mutatták erre a nehéz és felöszteljes állásra. Az igénytelen zárdaszűz meg is felelt a legtökéletesebben minden várakozásnak, a mit vele szemben támaszthattak. Nagyon értett hozzá, hogy kell a reábizottak szívet megnyerni, a nélkül, hogy állásának méltóságából csak legkevesebbet is engednie.

(Folyt. köv.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 23 Bérletszám 23. (páratlan.)

Ma, vasárnap 1904 október 23-án.
színré kerül:

Délután 3 órakor fél helyárrakkal:

Szép Meluzina.

Operette.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

A hajduk hadnagya.

Operette.

HELYÁRRAK: Nagypánoly 14 koron. Földszinti és első emeleti pánoly 12 kor. Másodemeleti pánoly 8 kor. Zsálye 3 kor. Kórszék 2 k. r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színpad 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók ma d. u. 3. órától 5-ig.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, hétfő október hó 24-én:

Sursum corda.

Színmű.

KÖZGAZDASÁG.

Viteldij kedvezmény az államvasutakon teletetés céljából az állami vasutakon szállított állatok után.

A kereskedelemügyi miniszter mindazon gazdaságoknak és gazdáknak, kik szarvasmarháikat és juhaikat legeltetés céljából más vidékre szállítják, kedvezményes díjtételt engedélyezett olyan esetekben, ha az állatok legalább 150 km. szállítatnak az államvasutakon.

A díjkedvezményt csak utólagosan az állatok visszaszállítása után kapják meg az illető gazdák vagy gazdaságok és pedig annyi kocsi-rakomány után, ahány vissza lett szállítva.

A kedvezményes fuvardíj tétel kocsi és kilométerenkint 15 fillér egységértékből áll, ehez lesz számítva kocsinként 4 kor. kezelési költség és 5 százalék szállítási adó.

Felhívjuk ennélfogva mindazon gazdaságokat, gazdákat, kik teletetés céljából szarvasmarháikat és juhaikat más vidékekre az államvasutakon kedvezményes díj tétellel szállítatni óhajtják, igazolványért forduljanak alulírott tükári hivatalhoz.

Nagyvárad, 1904. október 22.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület
tükári hivatala.

Értéktőzsde.

Budapest, okt. 22.

Osztrákhitelrészvény	— — —	671.—
Magyar hitelrészvény	— — —	780.50
Leszámi oló bank	— — —	463.—
Rimamurányi	— — —	530.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	644.—
Közuti vasut	— — —	584.—
Városi villam s vasut	— — —	344.—

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, okt. 22.

Buza okt.	— — —	10.14
Buza apr.-re	— — —	10.50
Rozs okt.-re	— — —	7.67
Tengeri májusra 1905.	— — —	7.97
Zab okt.-re	— — —	7.40
Repeze aug.-ra	— — —	11.40

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1904. okt. 22.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	119.20
Magyar koronajárdék 4%	— — —	.98
Magyar koronajárdék 3 $\frac{1}{2}$ %	— — —	88.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	.98
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — —	210.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	1.63
Osztrák járadék papírban	— — —	99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	119.50
Osztrák korona járadék	— — —	99.75
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	155.—
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	1635.—
Magyar hitelbank részvény	— — —	7.840
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	6.7050
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	6.5175
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.04
Német birodalmi márka	— — —	117.55
London vista	— — —	23.925
Páris vista	— — —	95.221
20 márkás arany	— — —	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

FŐ-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-kavéházzal szemben.

Szülők figyelmébe ajánljuk

fiuk és leánykák részére: kész fehérneműket, ugyszintén paplanok,

harisnyák minden rőfös és női divatáruk nagy választékban.

FÉRFI-INGEK. Szolid és pontos kiszolgálás mellett.

Szabó Testvérek rőfös- és divatáruháza Nagyvárad, Zöldfa-utca,
— a »Zöldfa«-kavéházzal szemben és a »Zöldfa«-sörcsarnok mellett. —

FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-sörcsarnok mellett.

FINOM KISZOLGÁLÁS.

SZOLID ÁRAK.

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka
egy regionak bizonyult háziszert, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szerek bizonyult **köszvénynél, csúznál és meghűléseknél** bedőresöléskeppen használva.
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznel, **Budapesten.**
Richter gyógyszerára
az „Arany oroszlánhoz“, **Prágában,**
Elisabethstr. 5 neu. Mindennapi széküldés.

A ki lábbelieit elegánsan és tartósan megtartani akarja

használjon csak

GLOBIN

legfinomabb bőrtisztító szert jobb lábbelinek
Egyed gyár: **FRITZ SCHULZ** Akt
Ges **EGER** és **LIPCSE**

500 forintot

fizetek annak, a ki *Bartilla* vizének használata mellett, üvege 32 kr. ha ismét fogfájást kap vagy a szája büzlik! Csomagolásért külön 10 kr.) *Bartilla A. örökösei* (E. Winkler) *Wien*, 19. 1. *Sommergasse 1.* Kapható *Nagyváradon* *Vadász Albert* drogue-riájában *Fő-utca*, *Nyíry György*, *Molnár Lajos* urak gyógyszerárában. *Berettyó-Ujfaluban* *Trajanovits Antal* gyógyszerárában. Kérjünk határozottan mindenütt *Bartilla*-féle fogvizet Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható *bérmintve* küldök 5 üveget 2 forint 60 kr-ért.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Részvénytőkeje teljesen befizetett félmillió kor.

Betéteket elfogad előnyös feltételek mellett könyvecskére vagy folyószámlára.

Leszámítol magán- és üzleti-váltókat a legméréskeltebb kamatláb alkalmazása mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra zálogkölcsön vagy folyó számla alakjában.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapírokat és bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket.

Kézi zálogosztályában (Kossuth Lajos-utca 4 sz. földszint) pénz előleget nyújt *arany és ezüst tárgyakra* valamint *mindennemű ingóságokra* a törvény által megszabott kamat mellett

Rövid vagy hosszabb lejáratú közönséges vagy törlesztéses jelzálog kölcsönöket nyújt

ház és földbirtokokra

esetleg drága kamatozása kölcsönöket konvertál 500 koronától kezdve

10—50 évi visszafizetésre a legelőssébb kamat és tőkeltörlesztési hányad

mellett, gyors lebonyolítással.

Ki

hirdetni akar

akár csak apróhirdetéssel is és pedig személyi képviselői, állás, vétel, eladás, hasznbér- és bérlet keresletekkel, előnyösen fordul

Mosse Rudolf

hirdetési irodájához
BUDAPEST.

IV., Ferencziek-tere 3
Távbeszélő 32—45.

Ez által a hirdetőre több költség nem, ellenben egész sora az előnyöknek háramlik és pedig: díjtalan szaksz. tanács a hirdetés célszerű szövegezésére feltűnő kiállítására és a legalkalmasabb lapok választására nézve stb. Katalógus díjtalan

Szépírászati tanfolyam.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy nálam mindenki, s ha még oly rossz írással bírjon is, a

szép- és rondírást

18 éven át szerzett tapasztalaim alapján kiváló könnyű módszerem által igen rövid időn belül elsajátíthatja.

Egyszerű és kettős könyvvitel, valamint magyar-német levelezés tanítása.

Elfogadok mindennemű **Calligraphiai** munkát, *albumok díszírását, nemességi oklevelek másolását és kereskedelmi könyvek újbóli felfektetését és óránkénti vezetését is.*

! Mérsékelt árak !

Kiváló tisztelettel

F e h é r B é l a

okl. szépíró-mester

Nagyvárad, Lovas-utca 8. szám, a Nemzeti-lidő újrászt oldalán.

Hirdetések

u tányos áron elvétetnek a

„TISZÁNTUL”

kiadóhivatalában.

törlesztéses jelzálogkölsönöket nyujt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölsönöket helyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5°-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett lezárástól váltókat.

Értékpapírok, ékszeres és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság

„Nagyváradai Hitelbank”

reszvenytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamattal és a legelőnyösebb feltételek mellett

HOFFER BERTALAN PAPLANGYÁRA.

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca, Adorján ház.

Minthogy más vállalat miatt

paplangyáramat feloszlatom,

a raktáron levő összes **KÉSZ PAPLANOK**. Cachmir kelmék, szines glottok, schiffonok, maradék kelmék stb. minden elfogadható áron elárusíthatnak.

Berendezés és gépek olcsón eladó. **HOFFER BERTALAN**

Helyiség átadó.

paplangyára

Szilágyi Dezső-utca. (Adorján ház).

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen újonnan átalakított és jól gondozott* minden kiválómat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom magyaros konyhámat, **tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett

A n. é. közönség szíves pártolását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendégfőnök

Egyben van szerencsém igen tisztelt vendégeim és jóakaróim szíves tudomására hozni, hogy

éttermemet **megnagyobbítottam**, úgy, hogy tisztelt vendégeim kényelmét megszerzem. Most alkalmam van minden **társas összejövetelekhez tágas, szép termet rendelkezésre bocsátani.**

Előzékeny kiszolgálás!

Jutányos árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadhatnak. — **ARONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani újonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLOKHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Számos litográfust kérve tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN
vendégfőnök

Őszi vásár a Korona-és Filler-bazárban.

Még eddig nem létezett olcsó árban szerezhethők be:

téli olcsó ingek, nadrágok, ugyszintén gyermek-trikók, harisnyák, keztyük, alsószoknyák, berliner-kendők, sálak, reggeli czipők, esőernyők, utazó bőröndök, gyermek

kötött ruhácskák és fejkötők, bőr- és aczélárak minden melyen leszállított árakban

Friss és Társa

korona- és filler-bazárában Nagyvárad,
Fő-utca. Telefon. 30. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. nagyváradai honvéd hadapród iskolában az időnként kisélejtendő ruházati stb. hulladékok zárt írásbeli ajánlat útján 1904. évi november 2-án délelőtt 10 órakor nevezett hadapród iskolában egy- (esetleg három) évre eladatni fognak.

Bővebb tájékozásul az 1904. október 13-án 1405 kb. szám alatt kibocsájtott hirdetmények szolgálnak. A feltételek füzetete a fenti hadapród iskolában megtekinthető, a hol a benyújtandó ajánlatokhoz az ajánlati űrlapok ingyen adatk ki. 910.

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legkládósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Szenzációs olcsóság!

Verseny nélkül

ajánlja a **Kovács L. Társa divatárú cég** Nagyvárad, Zöldfa-utca elején a következő ezikkeket:

1 Berliner schal selymezett	15 r.	1 Szörme boa (Luezia)	57 kr.
1 mtr. Tennis flanel	12 „	1 mtr. Posztó. koczkás	23 „
1 „ Gráci london	39 „	1 „ Angol london	41 „
1 „ Himalája szövet	57 „	1 „ Harana czibelin	66 „
1 „ Bársony parchet	23 „	1 „ Atlas parchet	33 „
1 „ Mintás bársony	76 „	1 „ Gyász kelme	44 „
vég Matka vászon	3-95 „	1 vég Szepességi vászon	4-25 „
„ Lepedő vászon	4-75 „	1 „ Mosó kanavász	3-90 „

1 vég czernás kanavász 4-50 kr., továbbá agyterítők 75 kr., ahr.szok 55 kr., torülközők 16 kr., paplanok 150 kr., téli keudók 33 kr., berliner kendők 95 kr., jáger női es férfi-ingek 55 kr., gyermek trikók 29 kr., szőnyegek 11 kr., takaró pokrőzők 89 kr., miderek 49 kr., ugyszintén más ezer és ezer ezikkekek hasonló olcsó árban

Kovács L. Társa cégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Női kosztüm kelme.

Női kosztüm kelme.

Hatóságilag engedélyezett **végeladás!**

Más vállalat miatt helybeli
kézmű-, divatáru- és confectiono-

(kész női- és gyermek-felöltők) üzletünket
feloszlattuk s az árukat készpénz fizetés
mellett gyári áron alul kiárusítjuk.

Tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI

Bémer-tér, színházzal szemben.

Berendezés eladó.

Üzlethelyiség kiadó.

Vásznak és fehérneműekben

elsőrendű gyártmányok.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség becses figyelmét felhívni áruházam újonnan berendezett

szőnyeg-osztályára

fülő-, ebédlő-, salon-szőnyegeket a legnagyobb választékban, Linoleum-bőrcáznak a legjobb gyártmányokban.

Kézimunka-osztályomat a bel- és külföld összes újdonsá-
ságaival szereltem fel, u. m. smyrna
gobelin, posztó, congres, északi, teneriffa stb. kezdett és kész munkákkal.

Női ruha kelmek és selymekben különleges újdonsá-
gok. Vásznak, fehér-
neműekben csakis elsőrendű gyártmányok, selyem-, szövet- és cloth-alsó-
szoknyák, női férfi és gyermek kalapok nagy választékban.

Rövidárúk, szabókellékek, kötött- és szövött-árúk nagy raktára.
Női szövet- és flanelblousok, valamint kész gyermek ruhák feltűnő olcsón
végleg kiárusítatnak.

CZILLÉR IMRE

áruházában OLASZI, FŐ-UTCZA.

Szármeccoltierok

és

karmantyuk nagy választékban.

Temesvári bőrkeztük és fegyház kötött hatisnyák.

Folytonos újdonságok övek és falyolokban.

BOROS I. órás és ékszerész Nagyváradon.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget hogy **óra- és ékszerüzletemet Nagyvárad, Fő-utca, (Nyári gyógyszertár mellett)** jelentékenyen kibővítettem és a legfinomabb, legmodernebb árukkal szereltem fel.

Allandó raktáron tartok nagy választékban legfinomabb kivitelű férfi és női arany-órákat, lánczokat, valamint mindennemű arany és ezüst ékszereket. Az eddigi hiányt pótolva, üzletemben a legjobb minőségű látványos és szerényebb czikkeket is berendeztem, melyre a t. közönség b. figyelmét külön is felhívom.

Kitűnő szerkezetű tula, ezüst és nikel zs-bórák, szabályozott svájci inga órák nagy raktára.

Jutányos szolid árak

Javitások pontosan és gyorsan eszközöztetnek. Az eddigi szives bizalmat megköszönve, további becses pártfogást kér, tisztelettel:

Boros I.

órák és ékszerész.

867.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Rèpáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuvíz mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íze folytán ritkítja pártját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési-
vizeleti nehézségeknél, vesé-, gyomorból hájokban, gyuladással, hólyag, köszvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb.

Főúri kedvenc ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemebb és leghatásosabb és egyszerűen legolcsóbb gyógyító szert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a „Rèpáti“ ásványvíz-et minden czéltudatos, elfogulatlan ivónak rendszeres használatra lelkismerettel ajánlhatjuk.

A „Rèpáti“ víz minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben kapható.

Hajnal Ferencz

fűszer-, festék-, bor-, ásványvíz- és
csemege üzlete

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCA
Széchenyi-szállóval szemben.

Előpataki gyógy- és borvíz főraktára.

Van szerencsém t. ez. vevő-
közönséget tisztelettel értesíteni,
hogy egy nagyobb vétel

Batul almát

szerzem be erdélyből, melyet
25, 50, 100 kilogram vételnél 15
forintért árusítom.

Egyben ajánlom minden-
nemű *friss konzerv halakat,*
sajtleműeket, valamint *naponta friss főzésű Prágai sódarat, szalámi, debreczeni paprikás szalonna, kolozsvári császárlhus.*

Olasz és görög MARONI

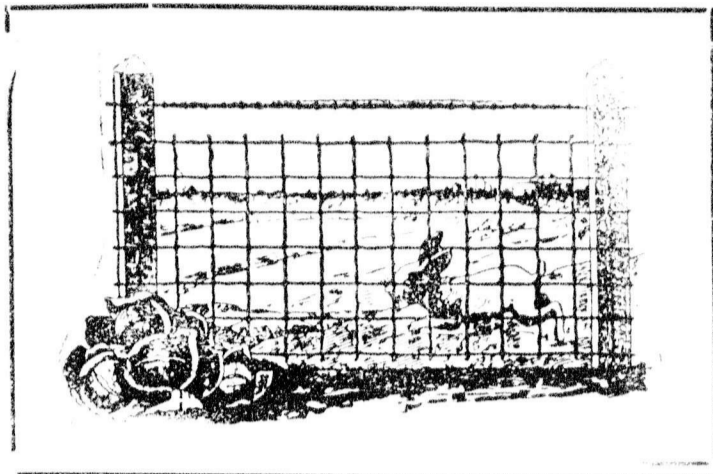
Becsés megrendelésük esetén házhoz küldöm.

Tisztelettel

874 HAJNAL FERENCZ

Vadkárók ellen!

ámulatos olcsó kerítések!

Szólótermel
figyelmébe!

Mezőgazdák
figyelmébe!

HAIDEK KER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat és kerítésgyára.

Budapest, VIII., Üllői-ut 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát

mint a legzölcsérűbb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyével fogva főül minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen a szőlő és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnye: Olcsóság!

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):

Körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel:

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 150 méter magasságban 22, 25 és 28 mm dróterösségűkből.

668 Sodronyerősség mm.: 12 14 16 18 20 22 25 28 mm.
Ár □-méterenkint fillér: 40 48 56 64 72 86 100 120 fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter (hosszukás) lyukbőséggel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterösségben.

Sodronyerősség mm.: 12 14 16 18 20 22 25 28 mm.

Ár □-méterenkint fillér: 58 66 74 82 96 110 130 150 fillér.

Csomaglásért, földszárért és kezelési költségéért számított □-méterenkint 1 fillért, de egy küldeménynyel legalább 50 fillért.

Czélyszerűség: A fonat olgendő sűrű lövén, még apró baromfi áthatolását is megzúrtolja; felső és alsó szélét pedig tüskék, tehát az átmozgást is megnehezíti. A fonat esavart szálal — mint vékony sodrony-kötelek — a kerítés hosszirányában futnak, mi által nagy az ellenálló képessége; a keresztirányúak pedig hullámosak, a szálak összehúzódnak tehát ki van zárva. Könnyű kezelés: Kezellel meghuzva, egyszerűen a falvezetékhez szegve, horganyozott keltős szegőkkel, a fonat sima és feszés marad. Nagy előnye a fonat feszessége, ami lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét feszíthető és más helyen ismét felerősíthető. A fonat üszekuszálódása ki van zárva. Feszítő sodronyok, esavarok stb. alkalmazása töltőleges. A fonat fölött egy-két tüskés sodrony alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megalkalmazható. A tüskés sodrony méterenkint ára 6 fill. Számos elismerő levél áll rendelkezésre.

Arjegyék ingyen és bérmentve. Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Világhírű!

a „RECORD“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arc-kép iról, melyet elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról.

Első rangú képek árai:

Olaj-, aquarell és pastellfestésben fénykép után 48—63. cm. nagyságban ára ————— 20 korona

Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin- és krétarajz ára — 5 korona

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek teljesen ingyen, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküld

„REKORD“ festészeti műintézet

Budapest, VII., Kottenbiller-utca 46.

TELEFON 448. sz

Sulkovszky herceg világhírű
MÉNESI SZŐLŐINEK főraktára.

Kizárólag eredeti 5 kélés kosarakban, egy kosár 5 kiló RÓZSA BAKATOR, frt. 1.10, egy kosár 5 kiló «PIROS CHASSELLAS» frt. 1.20.

Az ÜRES KOSARAKAT 10 kr.-jával VISSZAVESEM.

NAGYVÁRADAI CSEMEGESZŐLŐ, kilója 20 kr. Kiváló minőségű **HEGYI-BOROK**, a következő árban:

ASZTALI UJBOR,	— — —	literje	29 kr
Ó-BOR,	— — —	»	32 »
RIZLING-BOR,	— — —	»	36 »
PECSENYE-BOR	— — —	»	40 »

KAVÉ-ból nagy raktár a következő árban:
KAVÉ CUBA, finom, kilója frt. 1.60
» CEYLON, » » » 2.—
» CUBA extra finom » » » 2.40

Minden kiló kávéhoz, egy kiló **ezukor**

AJÁNDÉKUL

Valódi «FRANCK» kávé-pótlék, gyári árban. Mindennemű FÜSZER-ÁRUK a legolcsóbban:

MERTZ NÁNDOR utóda
Körös-utca czégnél

TELEFON 448. sz

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Gyártótelep: BÉKÉSCSABÁN, Gyári-

raktár: NAGYVÁRADON,

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Képviselet: FORJESZ ÁRMIN.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

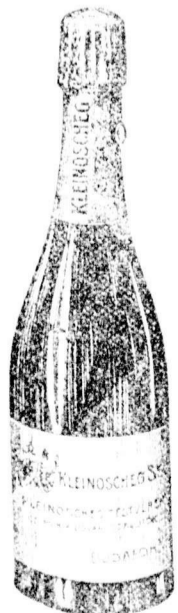
BUTOROK

modern stílusban, gazdag választékban, gyári árban.

Szolid, szabott árak!

Hazai gyártmány!

KLEINOSCHEG SEC

UJDONSÁG!

ELSŐ MINŐSÉGŰ
PEZSGÓ.

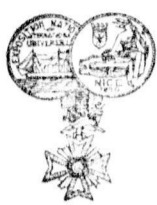

KLEINOSCHEG TESTVÉREK

csász. és kir. udvari szállítók pezsgő pinczéi

BUDAFOK.

640.

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi szabó,

NAGYVÁRAD, Szent László-tér. a „Sas” kávéház mellett

Van szerencsém az **uri közönség** figyelmébe ajánlani **férfi szabó-üzletemet,**

a hol a legfinomabb *hazai, angol és francia* szövetekből legújabb divat szerinti öltönyöket és felső kaktókat a legolcsóbb árakért készítem.

Tisztelettel:

606

Sz. KOCSIS JÁNOS, férfi szabó.

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatlanul

kedvez főáruháznak a szerencse. Rövid idő alatt 1 millió korona nyere-ményenél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk emellett, hogy a világ lecsodálatosabb osztálysorsjátékában vegyen részt. A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

10.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

és összesen egy hatalmas összeg.

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000.

1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à

80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000.

1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000,

8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen **55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000**

korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervezési árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti

sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.— $\frac{1}{2}$ eredeti sorsjegy frt 3.

vagy kor. 6.—; 1, eredeti sorsjegy frt 6.— vagy kor. 12

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegy-kre kérünk

i. é. november hó 2-ig bizalommal hozzánk beküldeni,

TÖRÖK A. ÉS TÁRS

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46 a. I. fiók: Váci-körút 4 a.

II. fiók: Múzeum-körút 11 a. III. fiók: Erzsébet-körút 54 a.

Rendelőlevél levagandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRS** bankházának Budapest.

Kérlek részemre.

Az összeget ... korona összegben

utánvételezni kerem
postautalvánnyal küldöm
mellékelve bankjegyekben (bélyegekből)

A nem tetsző tör-
lendő

Pontos cím: